

ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ

Є. Ю. Гомон, магістр спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування освітня програма «Фінанси і кредит»

О. В. Тимошенко, к. е. н., доцент – науковий керівник

Анотація. У статті доведено, що для встановлення ефективності бюджетних видатків наявна кількість бюджетних програм в Україні потребує оптимізації в бік зменшення. Укрупнення кількості програм запропоновано провести за галузевою, відомчою ознакою чи головним розпорядником коштів з одночасною правильною постановкою завдань та показників для моніторингу. Запропоновано врахування галузевої специфіки для уникнення проблеми ідентифікації результату, оскільки саме програма може бути своєрідною платформою, на якій створюються умови для продуктивного використання бюджетних коштів, можливості встановлення індикаторів для моніторингу та оцінки.

Ключові слова: державний бюджет, бюджетні видатки, бюджетні програми, бюджетні кошти.

Abstract. The article it is proved that in order to establish the effectiveness of budget expenditures, the existing number of budget programs in Ukraine needs optimization in the direction of reduction. It is proposed to consolidate the number of programs by sectoral, departmental or principal manager of funds with the correct setting of tasks and indicators for monitoring. It is suggested to consider industry specificity to avoid the problem of identifying the result, since the program can be a kind of platform on which to create conditions for productive use of budget funds, the ability to set indicators for monitoring and evaluation.

Keywords: the state budget, budget expenditures, budget programs, budget funds.

Постановка проблеми. Одним із базових компонентів, що формує підвалини та створює можливості для ефективного використання бюджетних коштів із можливостями досягнення передбачуваних результатів – є бюджетна програма. Саме програма

ма виступає своєрідною платформою на якій створюються можливості для продуктивного використання бюджетних коштів, можливості встановлення індикаторів для моніторингу та оцінки, та самого важливого – визначення конкретних цілей на які скеровуються бюджетні видатки.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У сучасній економічній літературі аналіз підходів до управління бюджетними видатками досліджували у своїх роботах науковці І. С. Бадоська, О. Д. Василик, Н. А. Дехтяр, М. М. Єрмошенко, К. М. Жулінська, Я. М. Казюк, А. А. Нечай, К. В. Павлюк, Ф. О. Ярошенко та інші. Проте неузгодженість між чинними нормативно-правовими актами та низький рівень використання бюджетних коштів зумовлюють потребу в поглиблених дослідженнях механізму ефективності виконання бюджетних програм.

Формулювання мети. Метою статті є оцінка результатів процесу оптимізації кількості бюджетних програм в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проведення адміністративної реформи в Україні, розпочатої в 2011 р., метою якої була оптимізація системи центральних органів виконавчої влади, усунення дублювання їх повноважень, підвищення управлінського рівня, зумовлювало необхідність удосконалення стратегічного планування діяльності головних розпорядників коштів та оптимізації кількості бюджетних програм [1].

З одного боку, оцінка результатів процесу оптимізації кількості бюджетних програм в Україні (табл. 1) свідчить про значне скорочення кількості запланованих програм протягом періоду аналізу.

Тож за результатами дослідження виявлено позитивний момент оптимізації бюджетних програм, зокрема стало збільшення з 2015 року кількості профінансованих та суттєве зменшення кількості та частки незавершених програм. Варто звернути увагу на той факт, що перш ніж гроші підуть на реалізацію будь-якої програми, вона має бути затверджена спеціальною процедурою протягом першого кварталу того року, на який виділяються кошти. При цьому, виявляється, що через зрив термінів щороку

частина програм залишається без фінансування. Зокрема, якщо в 2015 році без фінансування залишилися 7 програм (1,5 % від загальної кількості), то у 2018 році рекордна кількість бюджетних програм (44) не була затверджена через те, що чиновники вчасно про це не потурбувалися.

**Таблиця 1 – Динаміка виконання бюджетних програм
Державного бюджету України у 2011–2018 роках**

Показник	Роки							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість запланованих бюджетних програм	976	661	636	587	458	472	487	481
Кількість незавершених бюджетних програм	645	501	535	464	7	22	16	44
Частка незавершених бюджетних програм у їх загальній кількості, %	66,1	75,8	84,1	79,0	1,5	4,7	3,3	9,1
Обсяг фінансування, млрд грн								
– по плану	296,1	218,0	223,4	458,7	692,2	848,5	1 100,0	1 012,9
– фактично	132,7	104,8	114,7	298,6	433,3	556,6	708,4	679,7
% виконання фінансування бюджетних програм	44,8	48,1	51,3	65,1	62,6	65,6	64,4	67,1

Джерело: складено на основі [2–3]

З іншого боку, оптимізація кількості бюджетних програм виявилася неефективною, адже основною її метою має бути одночасне скорочення видаткової частини державного бюджету.

Тож цікавим є факт, що у 2011 році видатки на реалізацію 976 програм склали 296,1 млрд грн (касові видатки загального фонду державного бюджету), на виконання 481 програми у 2018 році було виділено більше 1 трлн грн (табл. 1). Як результат, при скороченні кількості програм у 2 рази видатки на їх виконання зросли в 5,1 рази.

Водночас доцільно звернути увагу на систематичне недофінансування бюджетних програм, що говорить про значні недоліки в управлінні бюджетними видатками (рис. 1).

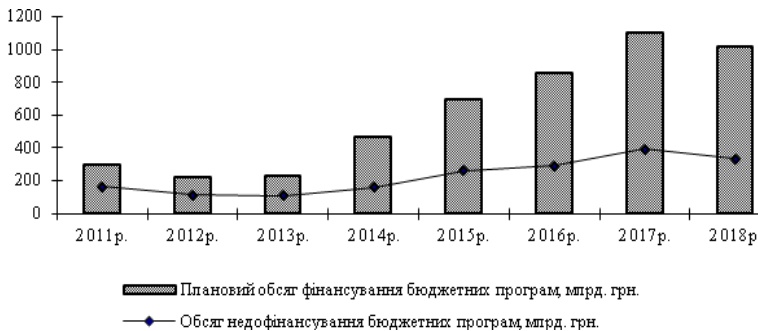

Рисунок 1 – Заплановані та не проведені видатки на фінансування бюджетних програм за 2011–2018 роки

Джерело: складено на основі [2–3]

Необхідно відмітити, що за результатами аудиторської перевірки Державною аудиторською службою України ефективності використання бюджетних коштів за окремими бюджетними програмами, жодна з перевірених у 2011–2018 рр. бюджетних програм не була ефективною. І хоча неефективне управління коштів виявлено з низьким відсотком до заплановано, майже всі перевірнені бюджетні програми не досягли своєї мети. Причиною цього у більшості з аналізуємих бюджетних програм є недофінансування. Окрім цього спостерігається низьке планування при реалізації завдань бюджетної програми, зміна її концепції, замовників, виконавців, строків виконання тощо.

Що стосується ефективності витрачання бюджетних коштів в межах виконання бюджетних програм, то необхідно зазначити, що затверджені у паспортах бюджетних програм результативні показники є переважно недосконалими, і це перешкоджає оцінити результат виконання програми, повноту її реалізації, ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань такої програми. Крім того, формальне затвердження головними розпорядниками у паспортах бюджетних програм результативних показників ускладнює надання об'єктивної оцінки ефективності, продуктивності, результативності й економності використання бюджетних коштів, які виділялися з державного бюджету на визначені бюджетними програмами цілі.

Висновки. Таким чином, проведений аналіз виконання бюджетних програм дозволяє зробити висновок, що стан їх виконання дуже низький. Це потребує розробки пропозицій щодо оптимізації бюджетування на основі формування цілей відповідно до завдань стратегічного розвитку територій. Вважаємо, що кількість програм має бути укрупнено за галузевою, відомчою ознакою чи головним розпорядником коштів з одночасною правильною постановкою завдань та показників для моніторингу.

Список використаних інформаційних джерел

1. Савінова О. М. Методологія і практика програмного бюджетування в Україні / О. М. Савінова // Актуальні проблеми державного управління : Збірник наукових праць. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2017. – С. 147–155.
2. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>. – Назва з екрана.

Фейст І. С. Поняття та склад витрат на маркетингові комунікації для цілей обліку	259
Шелест О. В. Роль обліку в управлінні прибутком підприємства	264

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА І СТРАХУВАННЯ

Освітня програма «Фінанси і кредит»

Белова Д. Д., Волков М. І. Сутність та особливості фінансової стратегії підприємства	270
Власенко Д. Р. Економічна сутність та особливості антикризового управління підприємством	276
Гайдаржі І. О. Методичне забезпечення антикризової діагностики вітчизняних підприємств	282
Гальченко В. Г. Сучасні підходи до класифікації власного капіталу підприємства	288
Гомон Є. Ю. Оцінка сучасного стану виконання бюджетних програм	293
Донченко Т. В. Удосконалення моделі розвитку небанківського інституційного інвестування в Україні	298
Захаров І. М., Шиндер В. В. Фінансова стратегія та її роль у забезпеченні прибутковості підприємства	307
Іванов Д. І. Оптимізація грошових потоків пат «лубнифарм» як метод фінансового механізму забезпечення платоспроможності підприємства	312
Кучер В. В. Теоретичні основи організації комплексної оцінки фінансового стану підприємства	317
Литовченко К. А. Розробка фінансового плану на основі прогнозування формування та використання фінансових ресурсів підприємства	323
Луцур М. М. Аналітичні можливості балансу в системі управління фінансами підприємства	328
Лялун В. В., Сірокурова К. С., Крамська М. С. Програмно-цільовий метод та його впровадження в бюджетний процес ...	333
Маручок А. Р. Методи оцінки фінансової безпеки підприємства	339

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

**ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ,
УПРАВЛІННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

**Полтава
2019**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ**

**ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ,
УПРАВЛІННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

**ПОЛТАВА
ПУЕТ
2019**

Друкуються відповідно до наказу по університету № 135-Н від 20 серпня 2019 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **С. В. Гаркуша**, д. т. н., професор, проректор з наукової роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземної мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

К. Ю. Вергал, к. е. н., доцент директор Інституту економіки, управління та інформаційних технологій ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

О. О. Ємець, д. ф.-м. н., професор (за спеціальністю Комп'ютерні науки), завідувач кафедри математичного моделювання та соціальної інформатики ПУЕТ;

В. В. Карцева, д. е. н., професор (за спеціальністю Фінанси, банківська справа і страхування), завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор (за спеціальністю Публічне управління та адміністрування), завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії;

В. А. Кулик, д. е. н., доцент (за спеціальністю Облік і оподаткування), завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор (за спеціальністю Публічне управління та адміністрування), завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

Т. В. Онішко, д. і. н., професор (за спеціальністю Інформаційна, бібліотечна та архівна справа), завідувач кафедри документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах ПУЕТ;

Л. М. Шимановська-Діанич, д. е. н., професор (за спеціальністю Менеджмент), завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Інститут економіки, управління та інформаційних технологій. – Полтава : ПУЕТ, 2019. – 504 с.

ISBN 978-966-184-361-4

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа освітня програма «Документознавство та інформаційна діяльність»; Комп'ютерні науки освітня програма «Комп'ютерні науки»; Менеджмент освітня програма «Менеджмент та адміністрування»; Облік і оподаткування освітня програма «Облік і аудит»; Фінанси, банківська справа і страхування освітня програма «Фінанси і кредит»; Публічне управління та адміністрування освітні програми «Публічне адміністрування» та «Місьцеве самоврядування»; Економіка освітня програма «Управління персоналом та економіка праці».

УДК 33+3.077+004](062.552)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналі.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.
Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено*